

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények ezimzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy hóra . . . 1 ft 50 kr

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög ezentimternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Sok hüho semmiért.

Ha azt akarjuk tudni, hogy milyenek ígérkeznek a nemzet jövője, nézzük meg az ifjuságot, mert az ifjuság a jövő s mert csak annak a fának lehet jó gyümölcse, melynek ép a virága. Tagadhatatlan, hogy iskoláink érdekében az alkotmányos czélzserü intézkedések is történtek, a mint hogy másképp nem is lehetséges, tekintve a lezajlott három hosszú évtizedet; de bizonyos az is, hogy egy kitzított nemzeti tanügyi program szoros betartása mellett jóval többet lehetett volna csinálni. Sokkal könnyebb dolga van nálunk a közoktatásügy vezetőjének, mint másutt, mert a mi szép hazánk társadalmára ért mindenféle okos és nem okos közjogi programok kidolgozására és eljettésére, de nem talált időt egy czélzserü és mindenekelőtt nemzeti motívumoktól vezetett tanügyi közvélemény érlelésére, úgy, hogy nálunk az egész tanügyi közvélemény egyetlen ember — a kultuszminiszter kezében van. Ez idő szerint egész Nyugat-Európának nemcsak tudományos köréi, hanem művelt közönsége is hirlapokban és gyűlésekben egyaránt arról tanácskozik, hogy miként lehetne az iskolát mentől jobb összhangba hozni az élet mindennapi követelményeivel és miként lehetne az iskolát a tudományos követelések kockáztatása nélkül a sok fölösleges lomtól megszabadítani. Nálunk mindebből semmit sem lehet érezni. Mikor a diák rossz bizonyítványt hoz, káromkodik egyet az apa, sír egyet a mama, az év végén pedig innak a hirlapok szép cikkelyeket a pályaválasztás nehézségeiről s a — tanügyi közvélemény megnyilatkozott. Mikor Csáky az egységes középiskolát valloita programjával, mindenki helyeselte; mikor Wlassics néhány hónappal reá az ellenkezőt hirdette, azt mondták, hogy: amen.

Néhány nappal ezelőtt a mi tevékeny kultuszminiszterünk szolaltatta meg a fővárosi sajtót, még pedig akkora garral, a milyennel egy nagy győzelmet hirdetni szokás.

Etolvastuk a rendeletet a mellékelt tanítási tervezettel együtt és minden elfajultság nélkül mondhatjuk, hogy a most is érvényben lévő tantervvel egybevetve, haladást nagyon csekély mértékben mutat. Elismerjük, hogy közoktatásügyi kérdésekben a radikalizmus inkább árt, mint használhat, mely az új tantervet jellemzi, nem megveendő. Vagy talán m. k. tapintatnál egyébként tartjuk azt a reformot, mely a gymnázium magyar nyelvi heti óra számából (30) egyet elvesz, hogy a németnek eddigi heti 18 óráját egygyel gyarapítsa? Ezt a nagyméltósági rendeletet nehogy, mint a fűben lappangó kigyót észrevenni lehessen, szemérmesen burkoltanigyejezi ki: „A modern nyelvek tombolásának módja némiképpen megváltozott ott oly irányban, hogy a voltaképeni nyelvtanulás ideje meghosszabbodott.” Aligha tévedünk, mikor e változást a miniszter tudós sógorának, dr. Heinrich német nyelvű professzor urnak tulajdonítjuk, a ki rendszerint apostolkodik nemcsak a német nyelv, hanem a germán szellem érdekében is.

Hasonló „nemzeti” irányú intézkedés volt a gymnázium III. osztályában a hazai történelem négy órájának apasztása, s a VII. osztály heti két órájának gyarapítása egygyel, valamint a gymnázium latin nyelvi heti 49 órának apasztása négygyel. Más szóval: az egész tanterv aprólékos, nagyon is kétes becű földozgatásokból áll, a melyek között az ember sehol sem látja egy nagyobb szerű, hatalmas, magyaros koncepció nyomát.

Mert engedjük meg nekünk a kultuszminiszteri tudós agurok, de abban pl., hogy az I. és II. osztályban a gymnázium földrajzot ketté választják, az csak technikai intézkedés, a melynek a didaktikához semmi köze nincs, vagy, hogy az V. osztályból a szerkesztést

szimpliziter kivégezték, hogy ezt a 3 órát a VII. osztályban a magyar irodalom történetnek juttassák, az nem egyéb, mint: ignotos fallit, notis est derisui, mert hiszen eddig is csak az irodalmi látókör kiszélesítésére használták azt a három magyar nyelvi órát. Ami pedig a tervnek azt a kijelentését illeti, hogy a világtörténelem középpontjává a hazai történelmet teszi, nem egyéb, fájdalom, jámbor szándéknál, mert ujjaikon tudjuk föl sorolni azokat az eseményeket, melyekkel hazánk közvetve vagy közvetlenül a világtörténelemre hatott és valóban magas pályadíjra lesz érdemes az a professzor, a ki ilyen szellemű históriát, de nem oláh testvéreink mintájára, nagyási hóborítalt telít, megírni képes.

Hogy ily körülmények között mennyiben éri el a tanterv azt a czélt, hogy kozmopolita iskolázatásunkat nemzetibb tegye és a tanulók eddigi terhein könnyítsen, nem lesz nehezen meghatározható.

De valóban komikummal határos a főigazgatókhoz intézett rendeletnek pathetikus befejezése, a melyben, miként Wallenstein a katonák, ő a tanárok vállalt megveregetve, arra szólítja őket, hogy a tantervek nagy és nehéz munkával járó életbeléptetése körül buzgálkodjanak. És ezt teszi dr. Wlassics Gyula, a kinél több ígéretet a tanároknak eddig nem adott egy miniszter sem s a ki négy évi minisztersége alatt a magyar tanárság erkölcsi és anyagi prestigének emelése érdekében oly keveset tett, hogy kevesebbet a fennálló törvények és érvényben lévő gyakorlat flagrans megsértése nélkül tenni igazán nem lehetett volna.

Liliputszerű javítások helyett tesék tehát egy nagy egyetemes iskolai kódexsz megteremtésére gondolni, a mely a kisdédvőtől kezdve az egyetemig minden, a haza területén lévő iskolát egységes magyar szellemre és nyelvre szorítson, az ellenkező tanintézetek létét pedig lehetetlenné tegye. Ily parlamenti akció megindítására az idő most nem alkalmas, de igenis alkalmas arra, hogy az eszmét terjesztesse és majd idővel megérlelje, miután nemzeti intelligenciánk színe-java a dologhoz szólott. Higyük el, hogy megérdemli.

Másrészt pedig vegyen magának a miniszter ur vagy egyszer fáradságot arra, hogy a diákok könyveit megnézze és majd meggyőződik róla, hogy a legnagyobb része használhatatlan, teli nyomtatott papír, a mely épen annyira ártalmas az iskolának, mint a mennyire hasznos a tankönyv irójának és a kiadónak. Tehát: rövidebb és értelmesebb könyveket az ifjuság kezébe! A tanári állást pedig az irigylet állások sorába kell emelni, mert ma lényeg nincsen az egyetemi minősítést kívánó pályák között nyomorultabban díjazott és előléptetéssel oly kevés kecsgető pálya, mint a tanári. Már pedig nem lehet közbömbös ránk nézve, hogy kiből áll az a testület, melyre a nemzet intelligenciájának a képzését, a jövő Magyarország kiépítését bizzuk.

Igazi reform az volna, ha a tanárok megélhetését biztosítanók s azzal eddigi munkakedvüket és lelkesedésüket lehetőleg még fokoznók, a mi csak az iskolának s így közvetve az országnak válnék hasznára.

ó.

A megrekedt kiegyezés.

A király hosszasan fogadta Széll Kálmánt, mindazon által a kiegyezés kérdésében semmi elhatározó lépés nem történt a megoldásra nézve. Thun grófot is fogadta a király és azt az óhaját fejezte ki, hogy az osztrák kormány közeledjék a németekhez és hogy Thun ajánljon valakit, aki vegyes kormányt alakít németekből és „slávokból”, hogy helyre lehessen állítani a parlamenti békét és kiegyezést végleg elintézni. És Thun

gróf csakugyan ajánlotta Thun Ferencz grófot, a mostani miniszterelnököt vagyis magamat. Thun rögtön meg is kezdte az egyezkedést a németekkel és most azt az álláspontot foglalja el, hogy ő neki nem sürgős a kiegyezés, mert nemsokára az osztrák parlament akcióképes lesz és végleg elintézi mindent.

A magyar miniszterek Bécsben ezt a megváltozott helyzetet találták. Különböző már szombaton tudták, hogy így lesz. Széll Kálmán azonban **pöntekre okvetien be akarja nyújtani a kiegyezést** és attól fel, hogy az egész új helyzet csak arra való, hogy a tárgyalásokat **az év végéig halasztgassák** és végül kényszeríték bele Magyarországot ujabb **provizoriumba** a status quo alapján.

Széll nem akar várni, hanem döntést akar. Idehaza a következő formulában állapodott meg minisztertársaival:

„A mennyiken az 1903. illetőleg 1904. év után a két állam gazdasági közössége sem jogilag, sem tényleg fenntartható nem volna, a bankkegyezmény érvényessége megszűnik és a két állam, esetleg a két új bank a közös bank által teljesített és pro rata temporis számított leírásoknak, amortizációknak stb.-nek még fennmaradó részeit átveszi, illetőleg visszatéríti”

Ez az ő ultimatum. Ebben csak az időpontra vagyis a lejáratú időre nézve van engedmény és többet nem hajlandó engedni. Az osztrák kormány ellenben a bankprivilegiumot a mostani alapon és nem az új egyezmény szerint akarja fenntartani. Miután lényegben ez változást jelentene és a paktumba ütőknék, Széll ehez nem járul és kabinetje sorsát a korábbi megegyezések lenyegéhez köti.

A helyzet tehát az:

1. Az osztrák kormány enged, illetőleg elfogadja a fenti formulát és akkor nincs válság; se itt, se ott. Ez a legkevésbé valószínű fordulat.
2. Az osztrák kormány nem enged.
3. Az osztrák kormány el akarja halasztani a tárgyalásokat.

A két utóbbi esetben a magyar kormány lemond.

Erdélyrészi birtokpolitika.

A B. H. írja:

Az erdélyi református egyházkerület által a vagyoni viszonyok megvizsgálására kiküldött heles bizottság jelentése, a melyről egyébként már volt szó e lap hasábjain, szomorúan érdekes adatokkal világítja meg annak a jóformán preczdens nélkül álló vállalkozásnak eredményét, mely az egyházi pénzeknek a börzén való fruktifikálását nem csupán az egyház méltóságával megegyezőnek, hanem egyenesen az egyház érdekében levőnek tekintvén, itt-ott meglehetősen kockázatos uton igyekezett a meglovót szaporítani. Szász Domokos betetőző ideálja, a külön egyházi bank szerencsére megbukott, de a meglovó bajok, melyek közül itt csak a gazdaságiakat érintjük, a heles bizottságnak komoly és bizonyára éppen nem tulzó jelentése szerint, mégis nagyon aggodalmat keltek. A nagy áron vásárolt papírok árfolyama esett s e veszteséghez járul az, hogy az egyház tőkéi után kevesebbet kap, mint fizetni tartozik.

Ilyen körülmények mellett az erdélyi urak nem látnak más expedienst, mint eladni a veszteséget okozó papírokat és rábírnak az egyes egyházakat, hogy pénzüket a központi visszavonva, jól jövedelmező ingatlanokba fektessék.

Rendkívül örülünk, hogy a bizottságban volt annyi lélek és belátás, hogy ezt ki mondja. Nem csupán azért örülünk, mert a centralizált pénzkezelés anyagi és erkölcsi veszteségekkel járt, hanem azért is, mert az erdélyi magyarságnak nagy szüksége van az erősödére. Milyen egyszerű és régi igazság az, a mire a heles bizottság utal, midőn azt állítja, hogy a kié a föld, azé az ország és mégis évek során át mennyire nyugalommal néztek, mint siklik ki a földbirtok darabkint s magyar kézről, mint alszik ki az egykor barátságos magyarok lakta udvarházakból a tűz, mint vesz ki belőlük a magyar szó.

A minap egy lapársunk figyelmet keltő adatokat közölt az erdélyi oláh pénzügyek szaporodásáról. Mig ezek száma hat év előtt nem érte el a harmincat, most már 66-ról tudunk számot adni. Pedig ezeknek a bankoknak beavallott célja az, hogy középbirtokosságot teremtsenek az oláhok közt, mely aztán lassanként kezébe ragadja a Királyhágon túl a

hegemoniát. Levén az ő felfogásuk szerint is azé az ország, a kié a föld.

Nagyon itt van tehát az ideje annak, hogy az erdélyi magyarság okosabb birtokpolitikát kövessen, mint tette eddig, hogy vonja vissza börzére dobott pénzeit és azokkal a szülőfalu, vagy város göröngyeit igyekezzék termőbbé tenni s magyarnak megtartani. A börze ma úgy is igazán kevés kilátást nyújt a nyereségre, mert megszűnt az az aranybánya lenni, mint valaha volt.

Ha igaz az, hogy a nyomorúság és kizárólagos formálja a jellemeket s ha nem csupán frázis, a mit annyiszor emlegetnek, hogy palma sub pondere crescit, akkor az erdélyi magyarságra nem küzdelem nélküli, de mindenesetre jobb és több eredménnyel bíztató idők következnek annál, a mely imént lefolyt s a mely sürgő tevékenysége mellett sem birt érzékkel sem az egyházi földadatok korlátai, sem pedig a gazdasági politika nemzeti követelményei iránt.

Az oláh áradattal szemben, mely Erdélyt elborítani készül, a harezót csak úgy vehetjük föl, ha gazdaságilag erősek vagyunk, ha a magyarság a helyett, hogy tért veszítne, új területeket csatol a régi birtokhoz. A földbirtok és földművelésen kívül Erdélyben a vagyonszerzésnek jelentékeny forrása kevés van, a bányászat részben megszűnt jövedelmes lenni, részben pedig külföldiek kezébe ment át, vagy állami tulajdon, az ipar és kereskedelem pedig aránylag csekély. Annál nagyobb nemzeti érdek tehát, hogy Erdélynek földjét a magyarságnak megtartsuk, a hol pedig nem az, visszazserezzük. Örülünk, hogy ez a meggyőződés tettekké kezd érlelődni.

Az első Kossuth szobor Erdélyben.

Az erdélyi részben M.-Vásárhely városát illeti az elsőség, hogy a nemzet legnagyobb fiának, e század legnagyobb emberének szobrot emelhet. Dicsőség érte a székely föld fővárosának: A szobor leleplezés a jövő hó 10—11-én lesz.

Az ünnepségek sorrendje a következő:

I. Junius 10-én délután 1/6 órakor az érkezők fogadtatása az alsó városi indóházánál. II. Junius 10-én este 8 órakor ismerkedési estély a László György vendéglőjében. III. Junius 11-én reggel 5 órakor az „Önkéntes Tüzoltó Egylet” zenekara ébresztőjével járja be a várost. IV. Junius 11-én d. e. 10 1/2 órakor a Kossuth-család ünnepélyes fogadtatása az alsó városi indóházánál. V. Junius 11-én d. e. 1/2 12 órakor a leleplezési ünnepély kezdete: 1. Hymnus, éneklük az egyesített dalárdák. a) „Marosvásárhelyi Dalkör”, b) „Iparos Önképző Egylet Dalkara”, c) Krecsányi I. színházi dal-kara. 2. Ünnepi beszéd s a szobor leleplezése Dr. Kádbédy Ferencz által. 3. Alkalmi költemény, írta és előadja: Szabolcska Mihály. 4. Játssuk az „Önkéntes Tüzoltó Egylet” zenekara. 5. Ünnepi beszéd, tartja Bedőházi János. 6. „Éljen és magyar hazánk”, előadja a szt-gericező vegyes székely népdalárda. 7. Alkalmi költemény, írta és előadja: Pósa Lajos. 8. A szobor megkoszorúzása a kildötségek által. 9. A szobrot a város közönségének gondozásába, — a végrehajtó bizottság nevében, — átadja Oroszlány István. 10. A szobor átvétele a városi hatóság által. 11. Szózat, előadja az egyesített dalárdák. VI. Junius 11-én délután 2 órakor közeled a Letzter Samu kerthelyiségében. Egy teríték ára 3 ft. VII. Junius 11-én d. u. 1/2 1/2 órakor séta zene az „Erzsébet Liget”-ben. Beléptidj személyenként 30 kr. VIII. Junius 11-én este 1/8 órakor diszoldadás Krecsányi Ignác színtársulata által a „Transsylvania” színtermében, a rendes helyárak mellett. — Ugyanekkor táncestély az „Erzsébet Liget”-ben. Beléptidj személyenként 60 kr.

Ez ünnepélyre nézve, a meghívón, a szobor bizottság a következőket írja: A „Székely Főváros” halája érezben örökítette meg Kossuth Lajos alakját. A hazafias kegyelet által emelt s Köllő Miklós kiváló szobrászunk által alkotott emlékművet **junius hó 11-én leleplezzük** le, hogy legyen örök időközön át nagy hazánk iránt mindenha érzett hódolatunknak külső kifejezője.

Marosvásárhely, 1899. május hó 23-án.

A végrehajtó-bizottság által kiküldött rendezőség.

Az Egyetem évzáró ünnepe.

Kolozsvár, május 30.

Tegnap délelőtt tartotta meg a kolozsvári F. J. m. kir. tud. egyetem évzáró ünnepélyét a városi vigadó nagy termében igen szép számú közönség jelenlétében, mely alkalommal a f. tanévi pályázatok eredményét és a jövő tanévi pályázateket hirdették ki. Néhány perczetel tiz óra után vonult be az egyetemi tanács a rektorral az élén. A rektor és a karok dékánjai diszruhában, jelvényekkel jelentek meg. Dr. Turner Adolf, az egyetem

e. i. rektora nyitotta meg az ünnepélyes közgyűlést érdekes beszéd kíséretében, melyben korunk tanulás vágyától fejtegette, felemlítik, hogy mikép lesz a timár, cipész, a szegény családok gyermekeiből tudós, köztársasági elnök, államférfi és nagy diplomata. Megemlítettte, hogy ez ünnep is a szorgalom, a munka megjutalmazásának az ünnepe.

Kegyelettel emlékezett meg a boldog emlékü alapítvány tévökről s üdvözölve a közönséget, felkérte dr. Schneller Istvánt, a bölcsészeti kar o. i. dékánját, hogy értekezését szíveskedjék megtartani. Schneller dékán „Az egyetemi tanulmányozás tárgyi feltételeiről” tartott mély paedagogiai érzékre valló értekezést. Az egész értekezésen átcsillant a mély gondolkodású tudós, tanár és paedagogus. Nem ért egyet azokkal, kik az egyetemet a középiskolai rendőri fegyelen nívójára akarják degredálni, hangoztatva az egyetemi tanszabadság korlátozását, megszorítását. Az ilyenek nincsenek tisztában az igazi tanszabadsággal. Az az igazi, valódi tanszabadság, a melyet Kötvös József báró vitt be a magyar egyetemek szellemi életébe az 1848-iki törvények alapján.

A szabadságot nem eszközök, hanem czélnak kell tekinteni. Az egyetemen bajain csak úgy segíthetünk, ha az önálló és szabad tanulmányozást lehetővé tesszük. A középiskolák nem képesítenek az egyetemre. Ott szolgai figyelem, kényszer a tanulás indító oka, itt az ambíció, a tudásvágy kielégítése az, mi ösztönzi sarkalja az ifut. Jónak látna egy két évi kurzusból álló liceum létesítését mely összekötő kapesot képezzen a középiskola és az egyetem között. Könyvtárakat kell az ifjuság rendelkezésére bocsátanunk. Szakitanunk kell azzal a téves felfogással, hogy a könyvtárak könyvkonzerváló és nem könyvforgató helyek. Végül az igazi tanszabadságnak tárgyi feltételein kívül, nevezetes feltételt a személyi is. A tanár előadásába öntse bele egész lelkét, egyéniségét, lelkesedését: akkor az egyetemi hallgató nem a katalógus olvasástól való félelmében megy az előadásra, hanem a tárgy szeretetétől vezérelve.

Schneller dékán nagyszabású értekezése mély benyomást tett a közönségre, mely nem egyszer szakította félbe eljenzésével az előadó tanárt.

Ezután a jelen tanévi pályázatok eredményének kihirdetése következett.

Dr. Kolozsvári Sándor dékán olvasta fel a jogi pályázatok eredményét. 10 pályamunka érkezett be, melyek közül a római jog köréből ifj. Boeskor Mihály munkája tartott jutalomra érdemesnek. A 100 ft jutalmon kívül még 50 ft szorgalomdíjat is kapott. Szintén 50 ft szorgalomdíjat kapott Fodor Béla I. éves jv. A magyar magánjogból Ferenczi István jv. 100 ftot; a kereskedelmi jogból Kuhn Ottó III. jv. 80 ftot; a büntetőjogból Török István III. jv. 100 ftot; a politika köréből Turcsányi József 100 ftot kapott.

Az orvoskari pályázatok eredményét dr. Dávid Léo dékán olvasta fel. Pályadíjat nyertek Várt Árpád V. éves orvos 100 ftot, Müller V. és Tax Alb. szintén 100 ftot.

A bölcsészeti pályázatokról Schneller István tette meg a jelentést, mely szerint 9 pályamunka közül kettő volt jutalmazható.

A magyar irodalomból 50 ft szorgalom díjat kapott Székely Ferencz IV. tj. A magyar nyelvészetből Németh Sándor 60 forintot; a görög nyelvből Szeremlei Béla 80 ftot, a román irodalomból Hock János 50 ftot; 50 ft szorgalom díjat kapott Botányi József. A történelemből 80—80 ft pályadíjat nyertek Tóth Ernő és Seabó Márton; ötven forintot Májerik Győző. A mathematikai karnál pályadíjat nyertek: Király Henrik, Habán Mihály 25—25 ftot; Vogel Richard és Király H. 25—25 ftot, Vogel R. 50 ftot. Sárkány Loránt 80 ftot, Gücz István 100 ftot. Ezek után az ösztöndíjakat osztottak ki. Gyarmathy-féle ösztöndíjat 45 ftot Persian Kálmán, a Kereszt-féle ösztöndíjat 45—45 ftot Kredem és Cantak Vilmos, a Biasini-féle ösztöndíjat Nagy János és Dózsa Zs., a Martonyi-féle ösztöndíjat 96 ftot Márton Sándor kapták. Turner rektor megköszönte a közönség érdeklődését, az ünnepélyt a királynak, mint az egyetem alapítójának élettelésével zárta be.

Az unitárius püspök az Alföldön.

— Saját tudósítónktól. —

Minden várakozást felülmutat az a fogadás és tüntetés, a melyben Hódmező-Vásárhely városa Ferencz József unitárius püspököt részesítette. Mert azt kell mondanom, hogy a város fogadta s nem csupán a főpásztor hívei, az unitáriusok.

Kétségtelen, hogy itt nagy esemény volt egy unitárius püspök megjelenése, mert a reformatió ideje óta soha sem láttak ilyet. Nem képzelték, hogy milyen ornatásban jelenik meg az egyszerű unitáriusok főpapja. Látható öröm lepte meg a közönséget, mi-

dőn a főpásztor összebe vegyült egyszerű, kellemes arczát meglátta és ruházatán semmi díszt nem talált.

A polgárok szívesen látták a polgári püspököt, de ők ám meglepték, mert a helyett, hogy az ifju unitárius pap és hívei állottak volna elébe, a szaloniason kiöltözött polgármester *Juhász* Mihály fogadta a vasúti állomásnál palástos református, lutheránus, szerb és zsidó papok kíséretében és száz meg száz városi polgár seregében.

A püspök szokva van az ilyen dolgokhoz, de itt nehezen tudta tájékozni magát annyira meglepte a polgármester rendkívül szívélyes és meleg hangu köszöntése.

A püspöki válasz megtörténte után újabb meglepés következett. A polgármester a város dísz négyes fogatán szállította be a püspököt és a vele érkezett unitárius küldöttek u. m. Boros György tkeológiai tanárt, Gyulai László kolozsvári egyházi főgondnokot, Albert Dénes jószág-igazgatót.

Hmvásárhely hosszú utcáin hullámozt az ember, az ablakok tömve voltak az érdeklődő nőekkel. Ünnepies díszben volt minden. A főpásztort egy hosszú kocsi sor kísérte be az unitárius imaházhoz, amely zöld galyakkal és „Isten hozott” fölírással volt díszítve. Az imaházba vonult be a püspök és a kísérők, köztük a város és a különböző egyházak fejei. Midőn az imaházba lépett az orgona fölzendült és az iskolai énekkar szép éneke fogadta, *Varga* Dénes ifju lelkész az egyházközség nevében halás szavakkal üdvözölt, mert most „ma lett dicsősége o háznak és e gyülekezetnek.”

A püspök szívélyesen válaszolt és örömet fejezte ki a fölött, hogy híveit nem elhagyatva, annál kevésbbé megvetve, vagy üldözve, hanem testvéri karok között, szeretettől ölelve találta. A püspök a kis gyermekeknek is megköszönte a szép éneket s Isten áldását kérte rájuk.

Az imaházból a polgármester *Kovács* József egyházi gondnokhoz vitte a püspököt és kíséretét.

A gondnok házán nemzeti lobogó jelezte az örömet kívül, belül pazar fény és szívélyes háziasság. *Kovács* József a hőmezővásárhelyi híres téglá és cserépgyár tulajdonosa a városon nagy tekintélyű és közszeretethen álló férfi. Ritka humanus ember, kinek munkatelepére egy helyre százan rohannak a munkakeresők, mert sehol külbm elbárást és méltányosbb bért nem találhatnak.

A kolozsvári vendégek az érkezés napján, szombaton délután meglátogatták az ev. ref. főgymn. új épületét, abban megtekintették a tantermeket és szertárakat, melyeknek új és gondos, több tekintetben gazdag berendezése kedvesen lepte meg.

Este a gondnok házánál az egyház előljárói és a vendégek közös vacsorára gyűltek össze.

Vasárnap volt a püspöki látogatás fénypontja.

Réggel 9 órák istentisztelet. A kis imaháznak még a környéke is telve volt közönséggel. Az egyházak és polgári hatóságok képviselői megjelentek. A gyülekezet éneke után Boros György theol. igazg. tanár lépett a szószékre és egy gyönyörű, magasztos érzelmekre hangoló imában adott halált Istennek, hogy az Alföldön is fölemelte az

öt imádók kicsiny sátorát. Ezután Ferencz József püspök tartott egyházi beszédet, melyben az alkalmi bevezetés után kifejtette az unitárius vallás főhiteleit és a többi egyházak azon tételeit, a melyekben az unitáriusok nem hisznek. Régóta nem tartott e kitérő szónok ily sikerült beszédet. Gyönyörű hasonlatai, jól választott bibliai idézetei, világos, átlátszó szónoki fogásai mindenkit elragadtak. Ki lehetett olvasni az arczokról, hogy az unitárius elveket helyeslik és azon, a mit nem hisznek, meg nem ütköznek. Az idegenek, még a papok sem tehettek kifogást a püspök egyetlen szava ellen s hogy mily nagyon el voltak ragadva, azt több alakban kifejezték. A hívek serege boldog volt. Számosan több mértföld távolból jöttek be férfiak, nők és megáldva, földmagasztalulva távoztak.

A püspöki vizsgálat örömmel győződött meg arról, hogy Hódmező Vásárhelyt az unitárius egyház virágzásnak indult. Istenháza kívül tanítói és papilak épült nagybárra *Kovács* József gondnok áldozatkészségéből. A hívek száma H. M. Vásárhelyt 670, Orosházán 651, Mező-Berényben 151, Dévaványán a napokban tértek át 60-an. A hívek mindenütt buzgók és áldozatra készok.

Vizsgálat után a püspök a hatóságok tisztelgését fogadta. A polgármester vezetése alatt Hm.-város tanácsa és képviselő testülete; *Karancsi* ev. ref. lelkész vezetése alatt a ref. egyházközség lelkészei és előjárósága 37.000 lélek nevében; a róm. kath. egyház vezetősége nevében a világi gondnok; az evang. egyház nevében *Draskóczy* lelkész vezetése alatt; a zsidó hitközség a rabbi; a keleti egyház küldöttei a lelkész és gondnok vezetése alatt; azután a ref. főgymn.; a kir. jár. bíróság; áll. polg. iskola; az unitárius egyház keleti tanácsa stb.

Egy órák a püspök tisztelgetésére a városi Redoutban díszbéd volt, mely rendkívül lelkes hangulatban folyt le, szellemes és magas nivón álló beszédekkel volt emlékeztetessé téve.

A királyra köszöntött a püspök, a püspökre a polgármester, a püspök a városra, *Karancsy* lelkész az unit. egyházra, *Boros* Gy. az egyházakra, *Pap* Imre ev. ref. és *Draskóczy* ev. lelkészek, *Endrei* Gyula orsz. képviselő, *Gál* Miklós, *Kovács* József, *Varga* Dénes és még számosan köszöntötték fel a püspököt, a vendégeket, a gondnokot, a sajátot.

Az ebéd öt óra után ért véget és nemcsak az unitáriusok iránti rokonszenvet, hanem a városi közszellemet is nagyban fölrendítette. A jelen voltak azt hangoztatták, hogy ily nagyszabású bankettre nem emlékeznek.

Este *Kovács* József gondnok a papi laknál megvendégelte az unitárius egyház vidéki és helybeli tagjait, saját házánál a keleti tanács és a városi előkelőségek voltak hivatalosak.

A püspök hétfőn és kedden folytatta tovább a vizsgálatot és látogatást, a mely valóságos diadalutja volt.

Egyleti élet.

Az Erdélyrészi Kertészeti Egylet folyó év, május hó 31-én d. u. 5 órákor (dr. Gidófalvi István kir. közjegyző iro-

soha sem ébredt annak a tudatára, a mi történt.

IX.

A nap fényesen sütött. A tegnapi sötét fellegek eltűntek; a lég tiszta volt és a madarak vidáman énekeltek.

— Hála az Égnek! — kiáltá Hiláry, a mint a napsugarak felébesztették.

Most már nem sokára látni fogja Lajost, legkésőbb egy óra múlva; ő bizonyosan türelmetlenül várja, hogy mielőbb átjöhessen, hogy a tegnapi esteli késedelmének az okát megmagyarázza.

Jane, öltöztessen fel, hogy szép legyen! kiáltá örvendezve.

Es Jane engedelmeskedett.

A hosszú aranyos haját, mely tömött fatyolként hullott a Hiláry vállaira, kikéfélt és két szalaggal kötötte össze, aztán csipkével díszített fehér indiai muszlin reggeli ruhát adott rá. Az üde rózsapír visszajött a fiatal asszony arcára és ő tele volt reménységgel.

— Jane, én tudom, hogy a férjem korán fog eljönni, — mondá, — minden pillanathoz ki képelem, hogy a hangját hallom.

— Kegyed még akkor sem lehetne szebb ha egy császár érkezését várná, — mondá a szobaleány.

Hiláry lement a lépcsőkön egy piros rózsával a kebléhez tűzve és szerelmi dallal az ajkain.

Vidám mosolylyal lépett a reggeliző szobába, hol Lady Kilmore várakozott reá.

Azonban a mosoly eltűnt ajkairól, midőn a rokona arcára nézett. Fehér volt az és elváltozva, mintha valami fájdalommal csapás érte volna. A Hiláry első gondolata az volt, hogy a nagynénje megtudta az ő házasságát és elhatározta, hogy a vihart egyedül állja ki, a férje segítségével nélkülül.

dájában, Fötér 16. sz.) választmányi ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

Mulatság.

A Maros-Ludasi önkéntes tűzoltó-egylet folyó 1899. évi június hó 10-én a „Tot lokán” fele vendéglő udvarán, újonnan épült nyári táncz-terenben saját alapja javára nyári tánczvizalmat rendez.

ZENE.

Már említést tettünk arról a nagyszabású hangversenyről, melyet Geiger Albert zongora művész tanítványai fognak rendezni a Mária Valéria árvaház javára.

A részletes programmot most kaptuk meg. Az érdekes műsor így szól:

I. Szakasz. 1. Schumann: Zongora hangverseny — előadja Övári Iluska k. a. zenekari kísérettel.

2. Beethoven Sonata op. 10 — előadja Laczfalvi Ilona k. a.

3. a) Chopin: Nocturne Cis dur, b) Mendelssohn Dol. — előadja Kabdebó Margit k. a.

4. Chopin: Ballada g. mol — előadja Reteghy Margit k. a.

5. Liszt: „Rossignol” — előadja Perl Eliz kisasszony.

6. Chopin: Ballade f. dur — előadja Bogsch Elza k. a.

7. a) Schumann: „Szillen” b) Hensell: „Si oiseau jétai” — előadja Gajzágó Josephine k. a.

8. Mendelssohn: Capriccio brillante — előadja Meltzl Ilza k. a. zenekari kísérettel.

II-ik szakasz. 1. Beethoven: Sonata appassionata — előadja Ferenczy Irén k. a.

2. Schumann: a) Glückesgenug, b) Vogel als Prophet, c) „Chopin”, d) Intermezzo — előadja Purjesz Olga k. a.

3. Chopin: a) Prélude C-dur, b) Etude Asdur, c) Etude F-moll, Schumann: d) Intermezzo — előadja Csiky Ilona k. a.

4. Schumann: „Faschingsschwank” — előadja Övári Iluska k. a.

5. a) Chopin: Prélude fis-moll, b) Schumann: In der Nacht, — előadja Meltzl Iluska k. a.

6. Mendelssohn: Rondo capriccioso — előadja Szász Edith k. a.

7. Geiger: Zongora hangverseny — előadja Bogsch Elza k. a. zenekarisérettel.

III-ik szakasz. Beethoven: Sonata op. 81. Les adieux, l'absence, — előadja Farkas E. k. a.

2. Wagner—Liszt: Fonó-dal a „Bolygó hollandi”-ból — előadja Bors Ilka k. a.

3. Moszkovszky: Keringő — előadja Isacu Valéria k. a.

4. Liszt: Tarantalle — előadja Dobál Margit k. a.

5. a) Chopin: Polonaise Cis-moll, b) Raff J.: La fileuse — előadja Éjszaki Marcsa k. a.

6. Schubert: Impromptu — előadja Kabdebó Terka k. a.

7. Weber: Hangverseny — előadja Ferenczy Irén k. a. zenekari kísérettel.

A nagy hangverseny-zongorát Ehrbar Frigyes udvari zongora készítő szíveségéből bocsátotta rendelkezésére.

A hangverseny pontban 7 órák kezdődik.

Az én üdvözetem.

Könyves Tóth Kálmántól.

Bérczes Erdély kincses fővárosa,

Megint látlak négy évtized után,

Eljárt időm, s te úgy megiffjodál,

Régi város, új czimerral falán!

Athéne vagy, tudomány csarnoka,

Sietsz előre villám-szárnyakon,

— Nénikém — mondá, annak az egyik jégáldoz kezét megfogva — mi a baj?

— Édesem, egy csapás ért, egy rettenetes csapás, — válaszolá Lady Kilmore. Azon csudálkozom, hogy nem ölt meg, oly hirtelen jött!

A Hiláry feje mind lejjebb hajlott, míg a nagynénje keblén nyugodott.

— Egy csapás, mondá szeliden. Néném, én okoztam azt magának?

— Te? Minő kérdés! Nem gyermekem! Hogy tudnál te nekem fájdalmat okozni?

Te mindig jó vagy, édesem! — és Lady Kilmore a hideg kezével megismogatta a szép haját. Hiláry, nagyon szomorú újságot hallottam. Tudom, hogy neked is bánatot fog okozni és félek neked azt elmondani. Egy ilyen fiatalteremtésnek, a milyen te vagy, a bánatot és fájdalmat nem kellene ösmerni.

Hiláry csudálkozva nézett fel, legkisebb fogalma sem volt az igazságról. Biztosra vette, hogy Lajosnak nincs semmi baja; tehát őtet semmi sem bántotta nagyon komolyan.

— Es most Hiláry — folytatá a nagy néneje — hálát adok az Égnek, hogy te engedelmes voltál és figyelemzetésemnek meg idejében eleget tettél. Ha nem fogadtál volna szót, és most rettenetes csapás volna reád.

A leány szívét a félelem érzete fogta el; de nem ő érte, nem az ő szeretett férjéért. Bármí történt, Lajosnak nincs semmi baja!

Egész életében soha sem voltam így megrémülve, folytatja Lady Kilmore és soha sem hallottam ily szomorú esetet. Mondtam ugye, hogy Lady Trevor Mari vissza érkezett és hogy ő most Scarsdale Parkban van?

— Igen, válaszolá a huga és a szive szinte megszűnt dobogni. Nénikém, kérem folytassa!

Palotád tornyai fénylenek,
Tündérújjal épít a szorgalom.

Ha az újkor új alakot adott,
Viseld büszkén ezt a fényes ruhát,
De őrizd féltve ősi ékszered,
A mely örökségül szállott reád!

Az légy, mi vagy: világító torony,
Sugárt árasztva borus éj felett,
Irányt jelezve vezessd a magyart,
Ha a sárvány vívjogva megjelen.

A délibábos róna üdvözöl,
Nagy fejedelmek ősi városa!
Haladj a korral... s ne félted a Magyart,
Mig partodat magyar Szamos mossa!

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, május 30.

Vámkezelésünk reformja. Kolozsvár városának többféle helyi vámjait eddig olyan rendszer szerint kezelték, a melyek idő során nem bizonyultak be eredményeseknek. A tanács ennek a kezelési rendszernek és vámszedési módzatoknak a változott viszonyoknak megfelelő átalakítását szükségesnek mondván ki, *Fekete Nagy Béla* tanácsost bízta meg e reform munkálat kidolgozásával, s egyben arra is, hogy néhány nagyobb vidéki város vámszonyait és kezelési rendjét a helyszínen tegye tanulmány tárgyává s tapasztalatait használja fel az általa kidolgozandó szabályrendelet készítésénél. *Fekete Nagy Béla* tanácsos, mint külbmben már említettük is — a mult héten tanulmányi czélból meglátogatta Miskolczt, Kassát és Pozsonyt, s e városokban a vámkezelési rendet alapos tanulmány tárgyává tette, s tapasztalatait a vámkezelés tervezett reformjánál fogja értékesíteni.

Könyves Tóth Kálmán. Kolozsvár kedves vendégeink hangulatos versét közli fentebb lapunk mai száma. A vers városunkról szól s habár a poézis szemüvegén lát városunkban minden, megemlékezésének minden sora jól esik nekünk, mert azokat, egybek mellett az őszinte szeretet sugallja. A költő-pap 12 éves volt, a mikor a szabadságharc nehézsé csalájtá vitta a nemzet. Katona iskolának volt a növendéke öcsésével együtt. A feloszlott iskolából egyenruhában vonult a táborba a két kis katona. Ott voltak a debreczeni csatában, a mikor tiszszeres muszka haderő s a Nagy Sándor hadserege között oly borzasztó küzdelem fejlődött ki. Tudjuk, hogy az egyenlőtlen ütközetben honvédeinkből sok ezer adózott bíró halálal a hazáért.

Azt is tudjuk, hogy Görgei hadtestével a csata színhelyétől pár órányira volt. Tudta a Nagy Sándor veszedelmét, hallotta a szakadatlan ágyuszót, de nem mozdult, czélja az volt, hogy Nagy Sándoron bosszút álljon, köztük korában felmerült személyi differenciák miatt. E személyi bosszúnak lön áldozata a sok ezer honvéd.

E csata után szomorú napok, szomorú évek következtek. A költő édes atyja fogságba került. A gyermek ifjak árván maradtak. A legszomorubb éveken látogatta meg mint 22 éves ifju Könyves Tóth Kálmán Kolozsvárt, negyven évvel ezelőtt, melyet most, midőn

— Tegnap reggel Carlisle százados elutazott az Apátságból, hogy Lady Marit meglátogassa. Azt mondta Lady Ardeannak, hogy néhány órát ott fog tölteni és éjszakára visszamegy az Apátságba. Lady Ardean azt gondolta, hogy a házasságuk felett való intézkedéséért ment oda. Haunchwoodott a nyolcz órai vonattal hagyta el.

A beszélő nem vette észre, hogy hugának a kis kezét mint csingnek rajta, hogy a leányos alak mint ingadozik előre s hátra, hogy a szenvedő arc az övéhez volt emelve, hogy a szelid, ártatlan szemek elsötétültek a borzalomtól — ő annyira el volt a történetével foglalta.

Carlisle az Észak Blankshiri vonalon ment, folytatá Lady Kilmore és azon a vonalon, nem messze a várostól van egy hid, mely a folyón visz keresztül. Azt a hidat mindig biztosnak tartották, de tegnap reggel, midőn a vonat a közepén volt, letört és a vonat a folyóba zuhant. Husz ember halt meg és az utasok többi része kissebb vagy nagyobb sérülést kapott.

Hiláry nem szólott, de olyan halálos gyötrellemmel nézett fel a néneje arcára, a mit az soha sem tudott elfelejténi.

— Husz ember halt meg, ismételte Lady Kilmore és Carlisle százados azok között volt, midőn megtalálták a romok között.

Hirtelen elhallgatott, mert a huga a karjai közül lecsapva, a padozatra esett.

Lady Kilmore azt akarta neki elmondani, hogy a romok között a vízben, hogy találtak meghalva, mosollyal az arcán, egy fűrt aranyos haját tartalmazó medaillonnal a kezében. Hirtelen felállott.

Féltem, hogy nagyon a szívére fogja venni! Ez oly borzasztó, — mondá; de hálát adok az Égnek, hogy reánk nézve nem borzasztóbb. Hiláry szerelmes lehetett volna abba az ifjuba és akkor —

viszont lát, nővére Sámi Lászlóné s a többi szerettei körében megnyilatkozik benne az az ifju költői lélek, melynek zomencán évtizedek nem vetettek barázdákat.

— **Jubileum.** A kolozsvári egyetemi kör 25 éves jubileumára holnap reggel érkeznek a vendégek, a kiket ünnepélyesen fognak fogadni a vasutnál. A holnapi nap programja a következő: a vendégek érkezése, közös reggeli. Délután: a város megtekintése, tisztelgések. Délután fel 3 órákor: előtanácskozás az Egy. Körben: Este majális a Lövöldében.

— **Hamis borok Kolozsvárt.** A kolozsvári borfogyasztó közönséget óvatosságra intjük a borvásárlásnál. A pancsolt borok úgy látszik, sehoggy sem küszöbölhetők ki. Egy izraelita polgártársunk, ki hamis borok miatt börtömetve már volt, Nápolyból hozott 16 hordó talián bort. Ugy látszik, hogy most már Itália kék ege alatt sem mind arany, a mi fénylik. Ezekről a borokról is kisítította a borvizsgálgó bizottság, hogy pancsolt folyadékok. Most mind a 16 hordó bort megsemmisítik. Ez a mi izraelita polgártársunknak nem válik kárára, mert ő maga tette a feljelentést és így őt nem itélik el. *Káhnán Náhán* *Sámuel* volt regálé bérlet is eltélté a kolozsvári főkapitányság pancsolt borok miatt 50 frt pénzbüntetésre és a költségek megtérítésére. Ez elég enyhe büntetést a legfelsőbb forum is megerősítette. E büntetés azért enyhe, mert egyéb hamisított italok miatt is volt összeütközés e czégnak a hatósággal. A közönség tartózkodjék a kétes származásu, főleg olasz borok fogyasztásától. Vannak nekünk kitűnő erdélyi boraink. Ezeknek, épen a pancsolt olasz borok miatt, nincs kelete.

— **Esküvő.** Dr. *Jékéy* Dániel, a kolozsvári kir. ítélőtáblánál tanácsjegyzői teendőket végző kir. albiró ma délelőtt tartotta esküvőjét *Komáromban* *Kirchner* Margit kisasszonnyal, *Kirchner* Mihály gyógyszerész kedves leányával. Az esküvőn tanúként dr. *Almágy* Imre gr. és dr. *Kő* Gábor urak szerepeltek. A polgári kötés után az egyházi áldást *Molnár* Albert, komáromi r. kath. plébános adta az új párra.

— **Dr. Tompa János** Kolozsvár város kerületi tisztí orvost az igazságügyminisiter a kolozsvári javítóintézetnél felmerülő orvosi teendők rendes ellátásával bízta meg. Az igazságügyminisiter választása ezuttal egy jelesnek képzett, megjelenésében szerény és megnyerő modoru sok oldalú ismerettel bíró férfiura esett.

— **Dr. Vajda Gyula** egyetemünkön a művelődés történet tudós tanára, ma hazánk Árpád-kori művelődés történetéről oly lelkes visszapihlantó előadást tartott, hogy nagyszámú hallgatósága perczekig tartó óvációban részesítette.

— **Az ev. ref. theol. fakultás** f. hó 31-én, szerdán d. u. 5 órákor nyilvános évváró ünnepélyt tart. Az ünnepély sorrendje a következő:

1. Közének. XC. Zsolt: Te benned bízunk... 2., Évváró ima: Tóth Gyula I. éves theol. 3., Megnyitó beszéd: Nagy Károly th. tanár. 4., Vonós négyes. a) Mozart: Menuet, előadják Rácz Dezső (I. heg.) Borsodi Károly (II. heg.) b) Népdalok: Sepődi J. (viole) és Szeremly B. (cello). 5., Jelentések a pályázatokról. 6., Szavalat. Deési Sándor I. é. th. 7., Ifj. egyletek beszámolója: a.) Ifjúsági egylet: Gergely György t. b.) ifjúsági önképzőkör: Uray Sándor th. c.) ifjúsági ének és zene egylet: Garzó Béla t. 8.,

De ez a dolog komolyabbnak látszott, mint a hogy először képzelte. — Hiláry elájult; a néneje azt hitte, hogy az ijedségtől és a meglepetéstől. Midőn felpróbálta emelni, néhány perczig azt gondolta, hogy a huga meghalt. Csengett Holmes Janért.

— Attól félek, hogy Mairne kisasszony nagyon beteg — mondá a szobaleánynak.

— Beteg? Oh, mylady, ő olyan, mint ha meg volna halva! — kiáltá a megrémült szobaleány. Mj történt?

— Semmi, válaszolá Lady Kilmore, kissé megzavarodva. Beszéltem hozzá és ő elájult.

Nem akarta a beszélgetésük tárgyát közölni, nehogy a cselédek fecsegenek; de Janet a Lady Kilmore méltósága vagy tartózkodása nem félelmettette meg.

— Beszélte hozzá és ő elájult! — Miről beszélt hozzá?

Ennek a kérdésnek az egyenessége kihozta ő ladysságát a sodrából.

— Annak a rettenetes szerencsétlenségnek a történetét beszéltem el a hugomnak, a mi Carlisle századosal történt és a halálát. Jane, talán maga is hallott arról?

— Igen, éppen ezelőtt néhány pillanattal hallottam, — válaszolá Jane, mely sóhajjal hajolva az öntudatlan leány felébe. Az Eg legyen irgalmas mindnyájunkhoz! Asszonyom, ez a hír megölte őtet!

— Ej, bolondság! — mondá Lady Kilmore nyersen. Miért ölté volna meg? Ez nem érdekelheti őtet annyira; ámbár természetes, hogy egy kedves ösmerősnek a hirtelen halálát meghallani olyasmi, a mi méltán megrázkéltette.

— Az Eg legyen segítségünkre! — nyögte Jane. Én nem tudom, hogy mit kellene tenni!

(Folytatása következik.)

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1899. Május 30.

Hilary.

— A „Tövisék és narancsvirágok” szerzőjétől. —

Angolból fordította: **AMICA.**

VIII.

(Folytatás.)

(17)

Holmes Jane mindent elkövetett, hogy

Részletek a „Kunok” operából. Előadják: Rácz D. (I. heg.) Nagy J. (II. heg.) Pisztori Gy. (zongora.) 9. Szavaltat: Nagy Elemér J. 10. Jövő évi pályakérdések kihirdetése. 11. Bezáró beszéd Kenessey Béla theol. igazgató. 11. Népdaok. Előadja az Ifj. zenekar.

— **Elhalasztott hangverseny.** Azt a hangversenyt, melyet, mint megírtuk, Geiger Albert zongoraművész rendezte gyakorlottabb tanítványival a redoubtban, jun. 1-ről jun. 2-ra (péntekre) halasztották.

— **Merénylet egy primadonna ellen.** Ezen a címen egy a főváros, mint a vidéki lapokat az a hír járta be, hogy a Keresztény-társulat primadonnája, Aldor Juliska ellen merényletet követett el Marosvásárhelyen, a hol a társulat jelenleg működik. A hír Marosvásárhely általános derűtlenséget keltett a színház körében, mert a dologból egy szó sem igaz s a hírrel valaki felülte a lapokat. Valószínű, hogy a hírt olyan ember költötte, a ki Marosvásárhelyt nem is járt; legalább arra mutat a hír, melyben több tévedés foglaltatik a helyviszok ismeretét illetőleg.

— **A VI. országos diák-kongresszusra** ezidőig képviselőket bejelentették a következő ifjúsági egyesületek:

Budapesti egyetemi kör, Joghallgatók tud. egyesülete, Joghallgatók segélyegylete, Bölcsészethallgatók segélyegylete, Orvostanhallgatók segélyegylete, Műegyetemi kör, Általorvostani akadémia, Budai Paedagogium, Magyar-óvári gazdasági akadémia, Kocskeméti jogakadémiai olvasó kör, Joghallgatók segítő egyesülete, Debreczeni joghallgatók segítő egyesülete. Magyar irodalmi önképző társaság Nagyváradai joghallgatók segítő egylete.

Képviselték magokat továbbá a helybeli rom. kath., ev. ref. és unit. teológiai ifjúsági egyletek, valamint a kolozsvári összes egyetemi egyesületek. A vidéki küldöttek száma eddig 16, a helybelieké pedig 22.

— **Kitüntetés.** Mint a Magyar Állam írja, Bakk Endre vizaknai plébános, a Ferencz József rend lovagja, *tiszteletbeli főesperesnek* nevezetett ki. Bakk Endre egy negyed évszázad óta plébános a vizaknai r. k. egyháznak. Áldozat készsége, alkotó képessége, nemzeti szempontból a messze jövőbe kiható eredményeket tüntet fel e nemzetiségek által exponált ponton, Bakk Endre a történet irodalomban is számos és örökbecsű munkásságot fejtett ki.

Minden munkáján átragyog nemese szíve hazafiúi érzésének nemese tüze. Szentkatolnai Bakk Endre e kitüntetését rokonszenven fogadja minden körben. Az egyház fő önmaga iránti kötelességét teljesített akkor, a midőn a Sz. Bakk Endre érdemeit kitüntetéssel honorálta.

— **A szegény vak iparos** részére Vogel 2 koronát adományozott.

— **Borkereskedők,** szállodások, vendéglősök, bormérők és fogyasztási egységeknek igen nehéz ez időben; az utazók és ügynökök sok esetben oly drága közvetítés nélkül valódi borki biztosan és első kézből beszerezni. Azonkívül nem könnyű az országjáró volt szűrtelési eredményteljes ismerete nélkül azon vidéket és szálló termelőt felfedezni, hol a borvétel okzerű módon eszközölhető. Lapunk hírdetési részében találunk egy oly szálló nagybirtokos czimet, mely teljes kezességet nyújt borai valódiságáért.

— **Hirtelen halál.** Tegnap délután 5 óra között nagy népesödület idezet fel a Beltorda utcában (a Szeminárium előtt) egy hirtelen halálot. Ugyanis a mondott időben és helyen *Körmes* Lajos volt városi rendőr, utóbb adóvégrehajtó, egyszer csak heves szívközlést hallatva, pillanatok alatt összeesett a szívroham miatt meghalt. Természetesen nagy néptömeg verődött csakhamar össze a halott körül, a kit a rendőrség a helyszínéről a bonczintára intézte szállított, a hol konstataáltak, hogy hirtelen halálát rohamos szívzselhűdés idézte elő.

— **Küry Klára bojkottálása.** A „Reggeli Újság” írja: A fővárosban vasárnap utcákban és villamosokon apró czédulákat osztogattak szét, a melyek Küry Klára bojkottálására hívják fel a közönséget. Nem értjük a dolgot. Küry Klára akármennyire is agyon reklámozta magát és akármennyire intrikál is, mégis egy tehetséges színésznő, kiváló alakításai vannak s ezt a kvalitást tőle senki és semmi el nem veheti.

Az üldöztetés tehát éppen olyan csunya dolog volna, mint volt tőle az, mikor ő üldözött művésznő társait. A közönség, melyet megbántott, majd megtalálja annak tisztoságos módját, hogy a szeszélyes primadonnát kissé észre térítse, de az ilyen bojkottok a magánérdek és személyes gyűlölet benyomását keltik fel s ez minden igazi barátját a művészetnek felháborítja.

Vannak ugyan, a kik azt állítják, hogy a bojkott-czédulákat is a primadonna tábor osztogattatja, hogy a közönség részvételt így keltsse fel, de akár így, akár úgy van a dolog, meg vagyunk róla győződve, hogy a magyar közönség jelszimbé nem fog beleenni.

— **Egy kerékpáros szerencsétlensége.** Fissinger Nándor fővárosi zeneakadémiai tanár vasárnap a főúton kerékpározott. Előtte egy ismeretlen egyen szintén kerékpáron ment és egy kőben megbötölve elesett. Fissingernek már nem volt ideje fekezni és neki ment az elesett kerékpárosnak. A sajnálatraméltó ember oly szerencsétlenül esett el, hogy a földön haldokolva került el. Az újpésti Károlyi-féle kórházba szállították hol most élet halál között lebeg.

— **Borellenörzők Nagyküüllő vármegyében.** A küüllőmenti borok hírese, de híres ám a megye arról is, hogy a híres borokat onnan elszállítják s a megyében itatnak pancsolt borokat. Most itt is megalakult a borellenörző bizottság. Lesz-e

valami látszata, azt ma tudni még nem lehet. A borellenörzők névsora a következő:

Segesvár város. Dr. Bacon József orvos elnök, Wéber János gyógyszerész kinevezett tag, Capesius Ernő gyógyszerész kinevezett tag, Melezer Frigyes timár választott tag, Wohl Ferencz szabó választott tag.

Medgyes város. Rideli Viktor takarékpénztári igazgató elnök, Sheil Ede birtokos kinevezett tag, Binder Frigyes birtokos kinevezett tag, Gáspári Frigyes filoxerabiztos választott tag, Roth Mihály kereskedő választott tag.

Keresdi járás. Kessler Károly ev. luth. lelkész elnök, Sattler Márton bíró kinevezett tag, Dörner Keresztély bíró kinevezett tag, Keul Márton, péntztárnok választott tag, Martini Tamás bíró választott tag.

Bolya-berethalmi járás. Böhm Gusztáv gyógyszerész elnök, Werner Frigyes kereskedő kinevezett tag, Fleischer János földmives kinevezett tag, Hedrich Adolf bíró választott tag, Krausz János földmies választott tag.

Szentágóti járás. Schaser Frigyes ny. főszabó elnök, Galambfalvi György birtokos kinevezett tag, Lándor János ev. luth. lelkész kinevezett tag, Helman Adolf ev. luth. lelkész választott tag, Láng Mihály kereskedő választott tag.

Nagysinkai járás. Zay Mihály tanító elnök, Ziegler István közösi bíró kinevezett tag, Menning János ev. luth. lelkész kinevezett tag, Brautsch Henrik ev. luth. lelkész választott tag, Balthes János bíró választott tag.

Kőhalmi járás. Gáspár József haszonbérlo elnök, dr. Gráfi Károly orvos kinevezett tag, Wolff Ernő gyógyszerész kinevezett tag, Falk Károly kereskedő választott tag, Böck József orvos választott tag.

— **Óriási szobormű.** Páris legnagyobb szobra lesz Dalot legújabb munkája, mely a köztársaság diadalát ábrázolja. A főalak a köztársaságot ábrázoló bronz-hölgynek súlya 40,000 kilogramm lesz, tehát bizvást elmondhatjuk, hogy ez a diadalmaszkodó hölgy egyszersmind a világ — legsúlyosabb dámája.

— **Sarcey tizparancsolata.** Egy párisi lap ma közli Sarcey tizparancsolatát. Ime:

1. Színházról soha el ne késs.
2. Színházba ne járj magas frizurával és előadás közben ne csinálj gesztusokat.
3. Ha netalán mégis megkésnél, ne fordíts háttal azoknak, a kik helyedre beengednek.
4. Ne lépj szomszédaidnak lábára.
5. Előadás közben ne beszéljess.
6. Ne sírj és ne neves hangosan.
7. Czukorkát úgy egyél, hogy a szomszédaidnak az irigységét fel ne költsd.
8. A darab szövegét vagy a színlapot óvatossan forgasd. Patétikus jelenetnél nincsen bántóbb valami a papírozójnél.
9. Operában ne üsd a taktust sem a fejeddel, sem a lábaddal. Az a karmester dolga.
10. Előadás végeztével ne rohanj, ne tala-kodj, ne fixirozd a hölgyeket. Távozz esőndesen és szerényen.

— **Pestis Szabadkán.** A fiumei rendőrség a szabadkai rendőrségnek táviratát küldött, hogy két, közvetlenül Alexandriának a pestis által fertőzött vidékéről hajón Fiuméba érkezett utas, a vesztőgár kikerülésével Fiuméből Szabadkára érkező vonatokat a legszigorúbb megfigyelés alá vette s a két utas tényleg Fiume felől éjjeli 11 órakor érkező zombori vonatból ki is szállott. Az utasok szabadkaiak. Nevük Sokesies Jeromos és Plenkovicz Mária. A két utast azonnal fertőtlenített kocsiába tették s a járványkórházba vitték, hol fertőtlenítették őket. Ruháikat és a náluk levő holmit mind elégették a vonatról pedig ezalatt a vasúti orvos lekapcsolattatta azon kocsi, a melyben a gyanús utasok jöttek s a velük egy kocsiában jövő utasokat és kalauzt fertőtlenítették. Az illető kocsi a pályaudvaron levő gépházba tolták. A vonat 2 órai késéssel mehetett csak tovább. A tisztíró orvos jelentése szerint a két egyénen semmi nemű gyanús tünetet, miből pestisre következtetni lehetne, ez ideig nem észlelt; mindamellett szigorú orvosi felügyelet alatt maradnak. A városban csakhamar beszéltek, hogy pestis-gyanús utasok érkeztek a városba, de szerencsére ez a hír nem keltett valami nagy rémületet.

— **Botrányok Londonban.** Londonból a következőket írják: A régi Rómában a hanyatlás napjaiban a patriciusok leányai és feleségei néha véres harczot vívtak egymással a Colosseum egy-egy hősének a kegyéért. Az antik gladiátornak utóda támadt a modern jogeyban. Londonban borzalmas hírekről süttognak, oly hírekről, melyek néhány híres jogeynek a nevét összekötöttébe hozzák Anglia legbülszkebb nemzetiségeinek a nevével. Hihetetlen, de mégis így van, hogy a legeslegelső főnemesek feleségei, sőt hajadon leányai nem átalották becsületüket ily jogeyekre, sőt lovászokra bízni. E híreknek oly megalázóhatatlan tények az alapjai, hogy a nagy botrányok aligha lesznek kikerülhetők.

— **A kufsteini ereklje.** Budapesten a minap halt meg Osztrovszky József nyugalmazott kuriai tanácselnök, Kossuth Lajos egykori kormánybiztosa, ki egyidőben Szeged városának is polgármestere volt. A meghalott öreg ur életének egy nagyon becses erekljét a szegedvárosi múzeumnak hagyta. Művészi kivitelű fa-faragvány ez, a melyet kufsteini nehéz rabságában faragásált, hogy a börtönnapok ólomjárásu óráit és perczeit rövidítse. Egy vész és egy elefántesontnyelű kés volt az összes műszere. Ezzel faragott éveken át, bámulatos finomsággal és kitartással, a hogy csak a türelmes rab tud, a ki lelket, elfojtott vágyait önti bele munkába, hogy elfelejtse keservét. Így sok művészi becsű munkát készített kufsteini rabsága idején s ezek között a legszebb az, melyet a napokban helyeztek el Szeged város muzeumban. A faragott mű egy gót-stílusú lárt ábrázol toronnyal együtt. A kupola alá egy keményen metszett kereszt van beállítva. Bámulatos e műnek kivitele. Művészi ezen

minden hajszálnyi finom metszés, minden figura, úgy, hogy mint faragott mű is nagy értékű.

— **Castelar halála.** Castelar földi maradványai, mint egy távirat jelenti, szombatn érkeztek Madridba és képviselőház kápolnába átalakított előcsarnokában a holttestet ravatalra helyezték. A gyászmenetben, mely a koporsót a pályaházból a képviselőházba kísérte ott volt Silvela miniszterelnök, a belügyminiszter és több tábornok polgári ruhában. A pályaudvaron megjelent többek közt Weyler tábornok is. A halottas kocsi mögött három, koszorúval megtelt kocsi haladt. Az utcákon felhívásokat osztogattak, melyben felszólítottak a republikánusokat, hogy a temetésen jelenjenek meg. A hadügyminiszternek az a rendelete, melyben a katonaságnak megtiltja, hogy Castelar temetésén részt vegyen és tőle a katonai végtszességét megtagadja, többféle bonyodalomra adott okot. Így az elhunyt családja kijelentette, hogy a halottat nem engedni államköltségen eltemettetni. A Fabra-ügynökség jelentése szerint Polavieja hadügyminiszter állása megrendült és helyzetét a saját támadása csak súlyosbítja. Polavieja különben kijelenti, hogy személyesen semmi befolyást sem gyakorolt a Castelar temetésé ügyében kibocsátott rendelet szövegezésére. Ma Campos, Lopez, Blanco és Primo di Rivera tábornokok bejelentették, hogy egyenruhában jelennek meg a holnap temetésén.

— **Anglia legkövérebb embere.** A napokban temették el a cambridgeshirei Guilden Mordenben John Sanderson, aki, úgy hiszik legalább, Angliának legkövérebb embere volt. — Pedig szegény még élhetett volna néhány évizedig, ha nem bántja annyira a kövérség, mert még csak harminczkilenc éves volt. — A súlya harmincz stone-ra rugott, a mi körülbelül két métermázsának felel meg. — Őt láb tízenegy hüvelyk volt a magassága, — de iszonyu széles vállu és tágmellű embernek ismerték. — Ismert egyéniség volt a vidéken, hol erősen megépített kocsián Royston város felé s onnan vissza hajtott s nem egyszer az utba eső kormsákhá is betért. — Nem régebben az ily helyen valami kóbor színész és komédiás csapatra bukkant fel, hol „Anglia legkövérebb emberbarátját” mutogatták. A színházat látogató közönség persze roppant elálmétkodott, mikor azon vette magát észre, hogy Anglia legkövérebb embere az ő sorokban keresendő, nem pedig a színpadon.

Gyászrovat.

Wagner Ferencz — Tompa Julianna urnót, — kinek haláláról már megemlékeztünk, tegnap délután nagy és általános részvét mellett temették el az Orár-Kandia-utcazi gyásházától. A koszorúkkal egészen elborított ravatalul Szász Gerő ev. ref. esperes mondott remekül megépített, s mindenkit könnyégek megható gyászbeszédet. A temetésen főleg Kolozsvár női társadalmá volt nagy számban képviselve. Az elhunyt tetemét a lutheranus sarkiterben levő családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. *Béke poraira!*

KÖZGAZDASÁG.

Egy nevezetes új iparvállalat

az ipari találmányok azonnali értékesítése és gyártása tekintetében.

Egy uttóró magyar vállalkozásról kapjuk a következő tudósítást.

Az emberek laikus tömege mintegy megszkotta már, a feltalálók legnagyobb részében elfogult egyenlő, főleg ha azt észleli, hogy azok nem tudnak boldogulni találmányaikkal, t. i. nem tudják azokat értékesíteni; holott, ha találmányaik célja és szerkezetével behatóbban foglalkozunk, tapasztalni fogjuk, hogy találmányaik, ha nem mindig is, de sok esetben mégis csak életrevaló mesterművek és megérdemlik, hogy genálításuk érvényesüljön.

Mai napig minden jeles magyar találmányt igen csekély kivétellel, a külföldi tőke és vállalkozás ragadott el tőlünk s azokat egyik-másik iparüziknél mindig méregdrágán kell, hogy megfizessük. Továbbá gyakran fordul elő, hogy az értékesítésre vállalkozó egyen egyik másik jobb magyar találmánynál csak akkor áll szóba a feltalálással, ha az előbb több államra nagy költség már szabadalmaztatta és megfelelő modellben előállította találmányát, de még ekkor is kétséges, ha vajon az illető vállalkozó egy vagy más okból utóbb nem hagyja-e eszenben a feltalálást, a mint ez már sokszor előfordult.

Jó találmánynál — ettől eltekintve — a feltalálónak is érdekében áll, szabadalmát évről-évre megújítani, ha azt nem akarja, hogy addigi fáradsága és pénzfeláldozatai örökre kárba ne vesszenek s ha mindezen erőlködés mellett sem tudott boldogulni találmányával, törekvését nyomon kövve i a teljes csüggedés és sok esetben az anyagi bukás.

Vásárhelyi Albert jeles feltalálónk már másfél év óta fáradoz azon, hogy honi feltalálónk eme szomorú helyzetén valamiképpen segítsen és ezt egy „Találmányok állandó kiállítása, gyártása és eladására alakítandó múzeum-részvénytársaság” utján vélte legidősebben megvalósíthatónak.

Az e czímen alkotandó részvénytársaság üzleti programja a következő:

1. Minden szabadalmazott és a társaság műszaki tanácsa által jónak talált bel- és külföldi találmányt csekély térjdi mellett — megfelelő modell alakjában — múzeumban közszemlére állandóan kiállít, értékesít, gyártat, egyuttal foglalkozik csekély közvetítési díj mellett a szabadalmak eladásával is.

2. Az így kiállított találmányokat több világnyelven szerkesztett szaklapjában ismerteti az érdekelteket bel- és külföldi gyárosok és nagyiparosokkal hű rajzok és szakleírás mellett; egyuttal azok értékesítésére széleskörű akciót fejt ki, a honi és világgazdaság-tervezésében mindig a honiipar érdekeit tartván első sorban szem előtt.

3. Kitűnőnek minősített találmányokra szegénysorsu magyar feltalálókna szabadalmuk elnyeréséhez anyagi támogatást nyújt.

4. Kiváló szakérők közreműködésével időnként nyilvános szakelőadásokat rendez, a legújabb magyar találmányok ismertetése végett.

A mint Vásárhelyi Albert e szép eszme harczosa, mind széleskörű körben kezdette ismertetni eszméjét, csakhamar egy száma névre nem nagy, de fényes gárda verődött össze körülötte, a hazai közélet derék, komoly munkásaiól, élén a magyar iparigazi apostola: Zichy Jenő gróf védnökkel.

E fényes gárdában ott látjuk az első alapító közt Vásárhelyin kívül, m.-nagysombori Sombory Lajos nagybirtokos, cs. és kir. kamarás és főrendiházi tagot Mikó Árpádot, Maros-Tordavármegye kiváló főispánját, Bartók Lajost, a kiváló író Jónás Ödönt a műegyetemi tanári kar kitűnőségét és orsz. képviselőt, Gelléri Mór és dr. Kovács Gyula kir. tanácsosokat, a magyar iparügy régi jeles harczosait, érsekújvári Gyarmathy Zsigmond Kálmár J. mérnök lit. szabadalmi ügyvivőt, a Pompéry, Benedek L. és társa, czég tulajdonosát, Herczegh Imre, Kardos Géza, kik megannyian a hazánk iparának lelkes uttórói és még többeket.

A részvények jegyzésére, melyeknek névértéke 100 frt, a napokban vette kezdetét énlék jegyzéssel a részvényjegyzések f. évi junius 30-án zárulnak, a mikor is a társaság megtartja alakuló közgyűlést Sombory Lajos elnöklété alatt.

Részletes prospektussal szolgál a társaság szervezési irodája. Erzsébet-körút 6. sz. I. em., továbbá a Kálmár-féle szabadalmi iroda Kerepesi-ut 44. sz. I. em., Dr. Tetéleni A. ügyvéd főherczeg Sándor u. 2., ugy az alapítók közül bárki, valamint a pesti magyar kereskedelmi bank Dorottya u. 1. sz. ugyanczezen a helyeken részvényjegyzések is eszközölhetők.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai és sürgöny-levelei.)

A kiegyezés.

Bécs, május 30.

A magyar miniszterek tegnap Széll Kálmán királyi kihallgatása után tanácskozásra gyűltek össze a magyar minisztériumban.

Azt még senki sem tudja, hogy a **döntés milyen lesz.** Hir szerint a király elnökletével koronatanács lesz s hogy a király a **hét második felében fog dönteni.** Mind a két kormány ragaszkodik álláspontjához s **kompromisszum lehetősége ki van zárva,** a minek csak az lehet a következtése, hogy **vagy az osztrák, vagy a magyar, vagy talán mind a két kormány be fogja adni lemondását.**

A Thun-kormány lemondása esetén valószínűleg Kielmannsegg gr. alsó-ausztriai helytartó lesz a miniszterelnök.

Haller lemondása.

Sz.-Udvarhely, május 30.

Az itteni kormánypart tegnap értekezletet tartott.

Az ülésen gróf Haller főispán bejelentette lemondását.

A párt küldöttség útján vesz bucsút Hallertől.

Ezenkívül elhatározták, hogy felhívják az udvarhelymegyei nemzeti pártot a kormánypartba való belépésre.

Bankóhamisítás,

Pécs, máj. 29.

A pécsi rendőrség ma bankóhamisítás miatt letartóztatta a Hochrein József és fia litografáló intézet egyik főnökét Hochrein Ottót, a ki rokonnával, Göpill Gyula mechnikussal tizes bankókat hamisított. A szomszédos postahivatal tizesbankjegyesomóiban utóbbi időben mind sürűbben találtak hamis tizeseket, melyeket fényképszerűi uton csináltak, kitűnő utánzatban, csakis a kelet nyomas volt valamivel sötétebb és a piros számok elmosodottak. Göpill Eszéken fogták el, akkor a midőn 23 drb. tizes bankót akart értékesíteni. A Hochrein-féle litografáló intézet a hatvanas éveiben alapították. A tulajdonosok azelőtt rajzoló-művészek voltak.

Jég.

Nagy-Becskerek, máj. 29.

Torontál megyének csaknem egész felső részét elverte a jég és különösen a buzában meg a szőlőben tett kárt. Párdány, János-föld, Ivánda községekben galambtojás nagyságu jég esett és a termés nyolcztizedrészét elverte.

Pártértekezletek.

Budapest, május 30.

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt junius 3-án, a néppárt pedig junius 4-én pártértekezletet tart.

A román kormány programja.

Budapest, május 30.

Cantaeuzinó Gergely román miniszterelnök programbeszédének tartalmáról és annak benyomásáról a „Kel. Ért.”-nek a következőket jelentik Szászvárosból:

Beszédének bevezető részében a legmeglebbe hangon emlékezett meg a miniszterelnök az elhunyt pártvezérrel Catargiu Laskar-ról s utalt arra, hogy nem vette volna át a párt vezetését, ha arra már maga Catargizeki nem jelölte volna. Midőn tehát most köszöntet eljövénit, hogy őt egyhangulag a párt vezetőjéül elismerik, áttér a konkrét politikai kérdések megbeszélésére. Alkotmányos államforma mellett a liberális és konzervatív párt kölesönösen váltják fel egymást a kormányon. Elődjének politikai magatartását nem akarja bírálata tárgyává tenni; mégis indítatva érzi magát kinyilatkoztatni, hogy a liberális párt helyzete azért vált tarthatatlanná, mert a nemzetiégi kérdésben vállalt kötelezettségeinek nem tett eleget s ezzel a párt lehetetlenné tette magát az országkormányának további vezetésére. A kormány a haladás értelmében fog eljárni, de nem fog az ország multjával ellenkezébe jutni.

A Dreyfus-ügy.

Páris, máj. 29.

A Dreyfus-ügynek a sempiitőszék előtt való tárgyalására már 11 óra óta gyűlkezték az igazságügyi palota előtt a tanuk és újságírók. A palota belsejében és a palota előtt szigorú rendszabályokat alkalmaznak a rend fentartására. A bírósági épület előtt kevés kíváncsi közönség gyűlt össze. A palota folyosóin nagyon mozgalmas az élet, különösen sok ott az újságíró és ügyvéd. A tárgyalási termet fél 12 órakor nyitották meg minden incidens nélkül. A tárgyalás 12 óra 5 perczkor kezdődött. A tárgyalási teremben megjelent néhány hölgy is, köztük Hadamardné, azonkívül ott van Jaurés, Trarieux, Berenger, Lepine és sok bíró polgári ruhában. Ballot-Beaupré előadó mélyesges esőndben kezd jelentése fölolvadásába. Elmondja, milyen körülmények között tárgyaltak le 1894-ben a szaktörték ellenmondó véleményei következtében Dreyfus pörét és hogyan hangoztatta ártatlanságát Dreyfus, a ki szóról-szóra ezt mondta Henry-nak:

— Ez a gyűlöletes vád halálom. Szolgálatomnak nekem igazságot!

Henry erre azt válaszolta neki, hogy erre neki nincs joga.

Páris, máj. 30.

Ballot Beaupré még nem fejezte be előadását, de jogilag kimutatta máris a revizió szükségét pontról-pontra.

Folyton hangoztatja Dreyfus ártatlanságát.

Újabb hírek.

Budapest, május 30.

Bécsből táviratozzák, hogy a tartományi gyűlésen tárgyalták Schléizinger sürgősségi indítványát, hogy a tartomány gyűlés **tiltakozzék a magyar presszió ellen a kiegyezési kérdésben.**

Lueger polgármester a gyűlésen újra erős támadást intézett a magyarok ellen.

A többek közt azt mondta, hogy a **magyarok vakmerősége már nem ismer határt.**

Széll Kálmán látva, hogy gróf Thun mindenképen arra igyekszik, hogy a kiegyezés megoldása mindenképpen elhalasztassék, gróf Thunnal **minden közvetlen érintkezést megszakított.**

Ma délelőtt 11 órakor miniszter tanács, melyen valamennyi miniszter részt vett.

Délután a király gróf Thunt és Golukovszkyt fogadta kihallgatáson.

NYILTTÉR.

Egyedüli elismert kellemes izü természet hashajtó szer a

Ferencz József-KESERÜVIZ,

a keserűvizek királya.

Orvosi tekintélyek bizonyítványai szerint a világhírnek örvendő

Ferencz József-keserűviz

a keserűvizek tulajdonképeni képviselőjének tekintendő, mert párállan egyenletes, gyors és tartós hatása.

A nagy milleniumi éremmel egyedül kitüntetett

keserűvizforrás.

Kértek csak **Ferencz József-keserűviz,** nem pedig budai, vagy egyéb elnevezést használni. *Kapható mindenütt.*

(6—10) Az igazgatóság Budapestén.

Hirdetések.

Sz. 440—1899 főisp.

493 2—3.

Pályázati hirdetmény.

A kormányzatokra bízott Kolozsvár sz. kir. város adóhivatalánál fideszében levő két II-od osztályú ker. adóhivatali állás a pályázatot hirdetek s felhívom azokat, a kik ezen egyenként évi 800 frt fixet és 120 forint lakpénzzel juttalmazott állások valamelyikét elnyerni óhajtják, — hogy az 1888. évi I. t. cz. 18. §-ában előírt minősítést, valamint eddigi szolgálataikat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérelmet hozzá a f. évi június hó 15-ig annálval is inkább adják be — mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek.

Kolozsvárt, 1899 évi május hó 19. én.

Gr. Beldi s. k.
főispán.

Sz. 691—899.

492. 2—2.

Hirdetmény.

Dicső-Szent-Márton, megyei székhely, politikai nagyközség képviselőtestülete főúterének aszfalt-, beton-, vagy gránit burkolatú járdákkal ellátását határozván el, e művelet biztosítására ezennel pályázatot nyitunk.

Felhívom a pályázni kívánók, hogy a munkát kereszttelvitelre vonatkozó, kellően felszerelt ajánlataikat, belefoglalva a járdák kijelölésének, lejtmerésének, felmérésének is a költségeit, 10 nap alatt a községi előjárásához beadni sziveskedjenek, melyben feltüntetendő a burkolat anyagának és elhelyezési munkadíjának méterenkénti egység-ára. A burkolati anyagokat illetőleg ajánlat tehető mindháromra, avagy tetszés szerint csak azok egyikére.

Dicső-Szentmártonban, 1899 május 26-án.

Nagy János
közs. jegyző.Pető Samu
h. közs. bír.

409—1899

501. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §. értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy a kolozsvár vidéki kir. járásbíróság 1896 évi 15387 számú végzése következtében Gajzágó Manó ügyvéd által képviselt Kolozsvár városa javára Korna Péter és társai ellen 550 forint és járul. erejéig 1897. évi február hó 10-ikén fogatott ki kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1840 frtra becsült szarvasmarhák és egy lóbel álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a kolozsvár vidéki kir. járásbíróság 1898 évi V. 648—4 számú végzése folytán 175 frt tőke-követelés és járulékaik erejéig Korodón adósok lakásán — leendő eszközössége 1899. évi június hó 14. napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűztetik, és ahhoz venni szándékozó oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. 108. §-a értelmében a legelőbbet ígérőnek, becsősen alól is eladtnak fognak.

A mennyiben az előírt ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 108. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kolozsvárt, 1899 évi május hó 21. napján.

Piger János,
kir. bír. végj. t.

Falun egy szerény igényü,

szorgalmas, megbízható

s z a k á c s n ő,

ki kitűnően főz, jól tudja a baromfit tenyészteni a tejet kezelni, alkalmazást nyer.

Czím a kiadó-hivatalban.

498. 1—2.

Zilahon,

Szilágyvármegye székhelyén,

a Kossuth-téren ujonnan épített emeletes házam földszintjén

három nagy bolthelyiség,

mindegyikhez raktár és egy pince, bérbe kiadó.

Zilah, 1899 május 27.

Kiss Ernő,
ügyvéd.

499 1—3.

TISZA LAJOS
pinczéje SOPRONBAN

valódi fehér és különféle

BOROKAT

szállít Sopronból

700 literes kölcsönhordókban

hectoliterenként 20 forintért és feljebb!!!

500. 1—6 Postaminták bérmentesen.

MATUTSEK JOZSEF

férfi, női és gyermek cipész-üzlete

Kolozsvárt, Főter 2. sz.

Megrendelések beküldött mérték, vagy lábbeli-minta után a legjobb anyagból és dívat szerint lehetőleg gyorsan teljesítetnek.

257.31—x)

KERÉKPÁROK!

125 FORINTTÓL * * * 300 FORINTIG!!

Csakis elsőrangú és elismert minőségű gyártmányok.

Raktáron:

ADRIA

NORICUM

SCHLADITZ

lánc nélküli kerék!!

PEUGOT

CHAMPION

BEESTON

PATRIA

405.21—*

kerékpárok!

Continental-gummi erdélyrészi vezérképviselősege.

Kényelmes fizetési feltételek.

Kerékpár felszerelések nagy raktára

Kerékpár-iskolámban,

a torna-vivoda zárt kerthelyiségében, mely a legkényelmesebben van e célra berendezve, a kerékpározást 2 frt tandíj mellett, a legrövidebb idő alatt bárki megtanulhatja.

Nagy mechanikai műhely. — Tüzelemlőzés és nickelés!

GROSZ FRIGYES

Nagyvárad

Kolozsvár

Beszterce

Bazár-szoros.

Főter.

Fa-utca

Május 31. és következő napokon
az „Ujvilág“-ban
GEIGER LIPÓT
zongora és hegedű művész

a „Duna gyöngyök“

469. 5—0.

kíséretében

Hangversenyez.

Családi estélyek!!

Válogatott műsor.

É r t e s í t é s !

Arról értesültem, hogy három évtizeden át a legnagyobb közmegegyezésre működő és a legdrágább izlést is kielégítő butorok a romban és műhelyekben állom. Rendszeres szükségem rövid szünetet többen, kényeszerzésre irányuló roszindulatú fogalmakkal ama híres-telésekre használták fel, hogy a régi 30 éves működésem teréről végleg visszaléptem, nyugatomba vonultam, dolgozni már teljességgel képtelen vagyok, munkát többé fel sem vállalom. Minthogy kiváló ízlésemről és példás munkámról külföldön elismert nevetem megrontani másképpen — pl. versenymunkáival — nem voltak képesek, mindezt csak azért közöltem és híreszteltem ma is, hogy helybeli és vidéki régi vevőim, a kik mindenkori kizárólag engemet voltak kegyesek becses megrendeléseikkel kitüntetni, szünetem alatt elszökjenek.

Éppen ezért az igazságnak, előkelő vevőimnek és a magam önértékének tartozom e tendenciózus rágalom dementálásával. A mit írték a tenni ama tiszteletteljes kérdés által, — hogy sziveskedjenek személyesen meggyőződni egy próbarendelés által az összes állítások ellenkezőjéről — mely alkalommal befog biznosodni, hogy képes vagyok pedanteria, pontosság, tisztaság, tartósság, izlés, jutányosság tekintetében versenyezni a hazai és külföldi legelőkelőbb cégekkel éppen úgy, mint eddig, sőt nyugodt lelkiismerettel állithatom, hogy ezennel még sokkal inkább.

Azonban nehogy félreértessem. Nem dicsekvésként teszem ezt az ajánlatot, hanem a fértvezetett nyilvánosság felvilágosításul.

Ezek után van szerencsém jól ismert cégemet ismét nagyrabecsült jóindulatukba ajánlani, különösen új berendezések, garnitúrák kibővítése, bevonása, mindennemű javítása, átalakítása, vagy becsereése tekintetéből. Ugyazintén bátorodom felhívni becses figyelmüket új, vagy régi butorok „mely mentesítő“ preparátumomra, melylyel több évi módosítás után a legbiztosabb eredményt értem el.

Beccs megrendeléseket kérve maradok kiváló tiszteltet!

415. 7—*

Duchony János és fia.

A legjobb szénávas vasas gyógyfürdő Erdélyben

„HOMOROD.“

Főváda tart. június 14-től szeptember 2-ig.

E fürdő Udvarhely megyében a sz. udvarhelyi vasút-állomástól 16 kmtr. távol 3 havasi kristálytiszta patak öszezakadásánál, egy fenyves erdőtől dusan körülvett szelentes szép völgyben fekszik.

Van 5 szénsavas vasas ivó gyógyforrása, melynek vize sápadtság, vérszegénység s ezen alapuló idegbetegségek esetében, valamint a légző és emésztő szervek hurutjainál biztos hatású kellemes üdítő ital, van 2 női és 2 férfi tágas, hideg uszódója és egy gőzfűtéssel berendezett több szakaszú kényelmes meleg szénsavas vasas fürdője.

E fürdők jeles gyógyhatásának köszvény, idegszűrés, ideg gyengeség ellen, de különösen speciális gyógyhatásának női alhasi bántalmaknál, u. m. petefészek, méh hüvely és hólyag megbetegedéseknél.

Mint magaslati gyógyhely — kellemes, egyenletes hőmérsékletű fenyőfákkal vegyült portmentes levegőjével — versenyez bármely honi fürdővel.

Légkúra gyanánt tüdővész, tüdő, mell, hashártya megbetegedések, rekedtség, hörghurut, sápkor, nehéz légzés eseteiben biztos gyógyhatásu.

Van állandó ujonnan választott fürdő-orvos, most engedélyezett szabályszerűen felszerelt gyógytár, postahivatal.

Távirda 4 kmtr. távolságban Szt. O'ábfában.

A lakások ára szolid.

Főbérő és vendégül Gáspár Sándor kinek jóhírű, szolid konyhája ismeretes, ő gondoskodik naponta kétszer pontos bérkocsi összeköttetéséről a sz. udvarhelyi vasúti állomással.

Mindennemű megkeresésre és prospektussal pontosan szolgál:

Gáspár Sándor bérő,

Nagy-Szebenben.

363. 3—5

Butor nagy raktár.

Kizárólag saját műhelyünkben és vezetésünk alatt készült minden stýlben

416 4—x.

asztalos- és kárpitos butorainkat

a legszolidabb árakban az érdeklő közönség becses figyelmébe ajánljuk. Helyes kivitelű jó munkáinkkal bármely versenyt kiálljuk és az általunk szállított butorokért a teljes jótállást elvállaljuk.

Kolozsvár: Raktárhelyiség: Unio-utca 8—10. szám.

GAÁL és MOLNÁR.

Műhely: Kis-kandia-utca 2. szám.

Ny. Magyar Mihály nyomdájában Kolozsvárt.

Legjobb franzia mosószer
Lessive Phénix.

Phénix mosószer.

J. PICOT, szabadalma PÁRIS.

A fehérnemű fentartására és szépítésére. Legjobb moshatunk mindent szappan, szóda, hamu stb. nélkül.

Kezesség ártalmatlanságáért!

Klórmentes!

LESSIVE PHÉNIX

Kapható eredeti csomagokban minden fűszer és gyógyárú kereskedésben.

Gyár: Osztrák-Magyar-Monarchia részére

V á c z.

497. 1—5